

บทที่ 6

สรุปผลการวิจัยและข้อเสนอแนะ

แผนกลยุทธ์การเพิ่มขีดความสามารถในการบริหารจัดการทรัพยากรธรรมชาติของชุมชน จังหวัดเชียงใหม่ ภายใต้กรอบประชาคมอาเซียน มีวัตถุประสงค์เพื่อวิเคราะห์วิธีการเตรียมความพร้อมในการบริหารจัดการทรัพยากรธรรมชาติของชุมชน จังหวัดเชียงใหม่ ต่อการเพิ่มศักยภาพความเข้มแข็งในการบริหารจัดการทรัพยากรธรรมชาติของชุมชน จังหวัดเชียงใหม่ ภายใต้กรอบประชาคมอาเซียน พร้อมกับเสนอแนะแนวทางในการสร้างแผนเพิ่มขีดความสามารถในการบริหารจัดการทรัพยากรธรรมชาติของชุมชน จังหวัดเชียงใหม่ ภายใต้กรอบประชาคมอาเซียน สามารถสรุปผลการวิจัย อภิปรายผลการวิจัย และข้อเสนอแนะ ได้ดังนี้

6.1 สรุปผลการวิจัย

6.1.1 วิธีการเตรียมความพร้อมในองค์กร(อปท.)ในการบริหารจัดการทรัพยากรธรรมชาติของชุมชน เมื่อเปิดประชาคมอาเซียน

การวิจัยพบว่า มีทั้งหมด 16 ประเด็น ได้แก่ (1)รณรงค์และอนุรักษ์ทรัพยากร เช่น รณรงค์การคัดแยกขยะ ส่งเสริมการปลูกป่า (2) เตรียมความพร้อมด้านบุคลากร เช่น การประชาสัมพันธ์/การจัดการทรัพยากรธรรมชาติภายในอปท.เพื่อให้เกิดประสิทธิภาพ (3) ให้ความรู้ด้านการใช้ประโยชน์จากที่ดิน (4) จัดทำแผนป้องกันและแก้ไขปัญหาสิ่งแวดล้อม พร้อมทั้งประเมินสภาพแวดล้อมในชุมชน (5) จัดตั้งกลุ่มอสม.ที่มีประสิทธิภาพในชุมชน (6) จัดระเบียบและมีกฎกติกาในการอยู่ร่วมกัน (7) จัดหางบประมาณสนับสนุนจากหน่วยงานภายนอก (8) สร้างความเข้าใจอันดีระหว่างประชาชนและอปท. (9) ส่งเสริมการรวมกลุ่มของผู้นำชุมชน (10) ประสานความร่วมมือกับหน่วยงานภายนอก (11) ส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ (12) จัดตั้งศูนย์รับเรื่องร้องเรียนในชุมชน (13) ปรับปรุงภูมิทัศน์ (14) จัดทำข้อมูลด้านทรัพยากรธรรมชาติในชุมชน (15) ส่งเสริมการมีส่วนร่วมของประชาชน (16) ส่งเสริมเทคโนโลยีด้านสิ่งแวดล้อม

สำหรับแนวทางรับมือการเตรียมความพร้อมในองค์กร(อปท.)ในการบริหารจัดการทรัพยากรธรรมชาติของชุมชน มีทั้งหมด 12 ประเด็น ได้แก่ (1) ออกกฎระเบียบการใช้ประโยชน์จากทรัพยากรธรรมชาติ (2) การจัดทำโครงการรณรงค์อนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติ (3) จัดมุมความรู้เรื่องอาเซียนในชุมชน (4) จัดรูปแบบการบริหารงานแบบเชิงรุก (5) เตรียมรับมือถึงการ

เปลี่ยนแปลงด้านทรัพยากรธรรมชาติ (6) ให้ความรู้แก่เกษตรกรด้านการใช้ทรัพยากรธรรมชาติ (7) ปรับปรุงภูมิทัศน์ (8) ปลูกจิตสำนึกให้ประชาชน (9) การประชาสัมพันธ์ (10) พัฒนาคุณภาพชีวิตร่วมกับสิ่งแวดล้อม (11) กำหนดพื้นที่เริ่มโครงการด้านทรัพยากรธรรมชาติ (12) ประสานความร่วมมือกับหน่วยงานภายนอก

ส่วนปัญหาและอุปสรรคในการดำเนินงานในองค์กร (อปท.) ในการบริหารจัดการทรัพยากรธรรมชาติของชุมชน มีทั้งหมด 15 ประเด็น ได้แก่ (1) ขาดความร่วมมือและความตระหนักจากประชาชนในพื้นที่ (2) ปัญหาการจัดสรรที่ดินทำกิน เช่น การแย่งชิงด้านทรัพยากร/การใช้ทรัพยากรอย่างฟุ่มเฟือย (3) ขาดการอนุรักษ์ (4) ปัญหาความเสื่อมโทรม (5) การติดต่อสื่อสารยากลำบากในพื้นที่ห่างไกล (6) นโยบายภาครัฐไม่ต่อเนื่อง (7) การบริหารงานในองค์กรไม่เป็นระบบ (8) พื้นที่รับผิดชอบมีมากเกินไป (9) การรวมกลุ่มไม่เข้มแข็ง (10) ข้อมูลทางด้านทรัพยากรธรรมชาติไม่เป็นปัจจุบัน (11) ขาดเครื่องมือในการดำเนินงาน (12) ปัญหาขยะในชุมชน (13) ไม่มีระบบจัดการด้านการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ (14) ขาดงบประมาณสนับสนุน (15) ประชาชนขาดความรู้

สำหรับแนวทางแก้ไขปัญหาและอุปสรรคในองค์กร (อปท.) ในการบริหารจัดการทรัพยากรธรรมชาติของชุมชน มีทั้งหมด 12 ประเด็น ได้แก่ (1) ออกกฎระเบียบการใช้ประโยชน์จากทรัพยากรธรรมชาติ เช่น การไม่ออกเอกสารสิทธิในที่ดินทำกินให้แก่ชาวต่างชาติ (2) ส่งเสริมการมีส่วนร่วมและปลูกจิตสำนึกในการดูแลทรัพยากรธรรมชาติในชุมชน (3) มีการกำหนดกฎหมายเพื่ออนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติ (4) การประชาสัมพันธ์ (5) เตรียมความพร้อมด้านบุคลากร (6) มีการสำรวจและปรับปรุงข้อมูลทางธรรมชาติให้เป็นปัจจุบัน (7) มีการตรวจสอบและคัดกรองงบประมาณในการบริหารงาน (8) มีการบริหารจัดการขยะ (9) การจัดประชุมเพื่อประสานความร่วมมือจากทุกภาคส่วน (10) มีระบบบริหารจัดการด้านการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ (11) แปลงสาธิตในการศึกษา (12) ประสานความร่วมมือกับหน่วยงานภาครัฐเพื่อเข้ามาช่วยเหลือ

6.1.2 วิธีการเตรียมความพร้อมให้กับชุมชนในการบริหารจัดการทรัพยากรธรรมชาติของชุมชน เมื่อเปิดประชาคมอาเซียน

การวิจัยพบว่า มีทั้งหมด 13 ประเด็น ได้แก่ (1) การจัดกิจกรรมส่งเสริมการดูแลสิ่งแวดล้อมและการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติ (2) จัดทำแผนป้องกันและแก้ไขปัญหาสิ่งแวดล้อม เช่น ภัยพิบัติทางธรรมชาติ (3) การประชาสัมพันธ์ เพื่อสร้างความตระหนักให้แก่ประชาชน (4) การส่งเสริมการมีส่วนร่วมของประชาชน (5) จัดหางบประมาณสนับสนุน (6) มีการจัดตั้งกลุ่มช่วยเหลือ/อสม. (7) การพัฒนาระบบการจัดการขยะ (8) ลงพื้นที่สำรวจข้อมูลด้านทรัพยากรธรรมชาติในชุมชน (9) การปรับปรุงภูมิทัศน์ในชุมชน (10) ส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิง

อนุรักษ์ (11) จัดตั้งศูนย์รับเรื่องร้องเรียนในชุมชน (12) สร้างแกนนำชุมชนให้เข้มแข็ง (13) ประสานความร่วมมือกับหน่วยงานภาคเอกชนและภาครัฐบาล

สำหรับแนวทางรับมือการเตรียมความพร้อมให้กับชุมชนในการบริหารจัดการทรัพยากรธรรมชาติของชุมชน มีทั้งหมด 7 ประเด็น ได้แก่ (1) จัดทำแผนบริหารจัดการด้านทรัพยากร (2) อบรมให้ความรู้ด้านอาเซียน (3) อนุรักษ์การอนุรักษ์ เช่น การทำแนวกันไฟ (4) ส่งเสริมการคัดแยกขยะในชุมชน (5) ปรับปรุงภูมิทัศน์ (6) การส่งเสริมการใช้ประโยชน์จากทรัพยากรธรรมชาติในชุมชน เช่น การทำปุ๋ยหมักจากเศษวัชพืช (7) มีการดำเนินงานอย่างต่อเนื่อง

ส่วนปัญหาและอุปสรรคในการดำเนินงานให้กับชุมชนในการบริหารจัดการทรัพยากรธรรมชาติของชุมชน มีทั้งหมด 10 ประเด็น ได้แก่ (1) การแย่งชิงด้านทรัพยากร/การใช้ทรัพยากรอย่างสิ้นเปลือง (2) พื้นที่ป่าถูกบุกรุก/ทำลาย (3) ประชาชนขาดจิตสำนึกและขาดความร่วมมือ (4) ปัญหาขยะ/น้ำเสีย (5) ขาดความรู้ด้านอาเซียน (6) การตรวจสอบที่ยากลำบาก (7) พื้นที่ห่างไกล การติดต่อสื่อสารลำบาก (8) การเมืองไม่มีเสถียรภาพ (9) ปัญหาความเสื่อมโทรม (10) ขาดงบประมาณสนับสนุน

สำหรับแนวทางแก้ไขปัญหาและอุปสรรคในการดำเนินงานให้กับชุมชน ในการบริหารจัดการทรัพยากรธรรมชาติของชุมชน มีทั้งหมด 7 ประเด็น ได้แก่ (1) ออกกฎระเบียบการใช้ประโยชน์จากทรัพยากรธรรมชาติ เช่น การไม่ออกเอกสารสิทธิใน (2) การจัดการด้านขยะ/บ่อบำบัดน้ำเสีย (3) อนุรักษ์การอนุรักษ์ เช่น การบวชป่า การทำแนวกันไฟ เป็นต้น (4) มีการจัดสรรการใช้ทรัพยากร (5) เตรียมความพร้อมด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมในชุมชน (6) สร้างจิตสำนึกให้กับประชาชน (7) ประสานความร่วมมือกับคนในชุมชนในการช่วยกันสอดส่องดูแล

6.1.3 ความช่วยเหลือที่ต้องการและข้อเสนอแนะเพิ่มเติมต่อการเตรียมความพร้อมในการบริหารจัดการทรัพยากรธรรมชาติของชุมชน

ความช่วยเหลือที่ต้องการและข้อเสนอแนะเพิ่มเติมต่อการเตรียมความพร้อมในการบริหารจัดการทรัพยากรธรรมชาติของชุมชน มีทั้งหมด 4 ประเด็น ได้แก่ (1) เชิญวิทยากรเข้ามาให้ความรู้ อาเซียน ความรู้ด้านภาษา และกระบวนเชิงบวกเชิงลบ รวมถึงโอกาสในการพัฒนาชุมชนหลังเปิดประชาคมอาเซียนและจัดทำคู่มือเผยแพร่ในเรื่องของอาเซียน (2) แนะนำวิธีการเตรียมความพร้อมในการรับมือจากแรงงานต่างด้าว และปัญหาโรคติดต่อ (3) เข้ามาช่วยส่งเสริมและกระตุ้นการท่องเที่ยวในชุมชน และ (4) ประสานความร่วมมือกับผู้นำชุมชนและร่วมหาวิธีแก้ไขร่วมกับชุมชนเพื่อสร้างความเข้าใจกับประชาชนในท้องถิ่น

6.1.4 กระบวนการกำหนดกลยุทธ์แผนเพิ่มขีดความสามารถในการบริหารจัดการทรัพยากรธรรมชาติของชุมชน จังหวัดเชียงใหม่ ภายใต้กรอบประชาคมอาเซียน

การวิจัยเริ่มจากการประเมินสภาพแวดล้อมภายนอกและภายในขององค์กร โดยปัจจัยสภาพแวดล้อมภายในหน่วยงาน ประกอบด้วย จุดแข็งและจุดอ่อน ส่วนปัจจัยสภาพแวดล้อมภายนอกหน่วยงาน ประกอบด้วย โอกาสและอุปสรรค จากนั้นทำการระบุประเด็นที่จะนำไปสู่การวางกลยุทธ์ ซึ่งเป็นการประมวล จุดแข็ง จุดอ่อน โอกาส และข้อจำกัดต่าง ๆ เข้าด้วยกัน หรือ การทำ SWOT matrix เพื่อพิจารณา ปัญหา ช่องว่าง และประเด็น ที่ควรจะต้องกำหนดกลยุทธ์ทั้งในเชิงรับและเชิงรุก และเมื่อมีการนำผลจากการวิเคราะห์สถานการณ์หน่วยงานที่ได้ให้น้ำหนักความสำคัญของปัจจัยภายในมากำหนดกลยุทธ์นั้น ชุมชนได้พิจารณาจากปัจจัยภายในที่มีน้ำหนักความสำคัญมากเป็นลำดับต้น ๆ เพื่อใช้ในการกำหนดกลยุทธ์ เนื่องจากเป็นปัจจัยเด่นที่ชุมชนเห็นถึงความสำคัญสามารถนำไปพัฒนาเป็นกลยุทธ์ได้ โดยรายละเอียดปัจจัยภายในด้านจุดแข็งที่ชุมชนพิจารณาเลือก คือ การให้ความรู้ด้านการใช้ประโยชน์จากทรัพยากรดิน และน้ำ และด้านจุดอ่อนคือ ปัญหาความเสื่อมโทรมจากการใช้ทรัพยากรธรรมชาติในชุมชน ส่วนปัจจัยภายนอกที่จะนำมากำหนดกลยุทธ์นั้น ด้านโอกาสชุมชนได้พิจารณาเลือก คือ จัดกิจกรรมส่งเสริมการดูแลสิ่งแวดล้อมและการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติ และด้านอุปสรรค คือ การแข่งขันด้านทรัพยากร และการใช้ทรัพยากรอย่างสิ้นเปลือง

จากนั้นทำการกำหนดกลยุทธ์ได้ 4 กลยุทธ์ ได้แก่ (1) กลยุทธ์พลิกฟื้น (turn around strategies) คือ สถานการณ์ที่หน่วยงานมีปัจจัยภายในภายในด้อยแต่ปัจจัยภายนอกเอื้อ โดยสร้างกลยุทธ์จาก โอกาส (opportunity) และจุดอ่อน (weakness) ในลักษณะการใช้โอกาสจากภายนอกมาปิดจุดอ่อนภายใน ผลการวิจัยพบว่า ชุมชนได้ใช้กลยุทธ์พลิกฟื้น คือ อพท. ส่งเสริมกิจกรรมในการดูแลสิ่งแวดล้อมและการอนุรักษ์เพื่อแก้ปัญหาความเสื่อมโทรมจากการใช้ทรัพยากรธรรมชาติในชุมชน เช่น การผลิตปุ๋ยอินทรีย์ที่ทำจากเศษของเหลือทางการเกษตร เพื่อลดต้นทุนการผลิต (2) กลยุทธ์ตัดทอน (retrenchment strategies) คือ สถานการณ์ที่หน่วยงานมีปัจจัยภายนอกจุดและปัจจัยภายในด้อย โดยสร้างกลยุทธ์จาก อุปสรรค (threat) และจุดอ่อน (weakness) ในลักษณะการหลบหลีกอุปสรรคและปิดจุดอ่อนภายใน ผลการวิจัยพบว่า ชุมชนได้ใช้กลยุทธ์ตัดทอน คือ อพท. ขอความร่วมมือจากประชาชนในการตระหนักถึงการใช้ทรัพยากรที่มีอยู่ให้เกิดประโยชน์สูงสุด (3) กลยุทธ์เชิงรุก (aggressive strategies) คือ สถานการณ์ที่หน่วยงานมีปัจจัยภายนอกเอื้อและปัจจัยภายในเด่น โดยสร้างกลยุทธ์จาก โอกาส (opportunity) และจุดแข็ง (strength) ในลักษณะการใช้โอกาสจากภายนอกประสานกับจุดแข็งภายใน ผลการวิจัยพบว่า ชุมชนได้ใช้กลยุทธ์เชิงรุก คือ อพท. ออกกฎระเบียบการใช้ประโยชน์จากทรัพยากรธรรมชาติและอพท. ออกกฎระเบียบในการ

ท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ในชุมชน และ (4) กลยุทธ์การรักษาเสถียรภาพ (stability strategies) คือ สถานการณ์ที่หน่วยงานมีปัจจัยภายในดี แต่มีปัจจัยภายนอกไม่เอื้ออำนวย โดยสร้างกลยุทธ์จาก อุปสรรค (threat) และจุดแข็ง (strength) ในลักษณะการหลบหลีกอุปสรรคและใช้จุดแข็งภายใน ผลการวิจัยพบว่า ชุมชนได้ใช้กลยุทธ์การรักษาเสถียรภาพ คือ อปท. ออกกฎระเบียบเพื่อควบคุม การใช้ทรัพยากรธรรมชาติในชุมชน

หลังจากที่ชุมชนทราบกลยุทธ์ทั้ง 4 ประเภทข้างต้น ชุมชนได้นำไปจัดทำแผนการ ดำเนินงานแผนกลยุทธ์การเพิ่มขีดความสามารถในการบริหารจัดการทรัพยากรธรรมชาติของ ชุมชน จังหวัดเชียงใหม่ ภายใต้กรอบประชาคมอาเซียน โดยจัดทำโครงการต่าง ๆ เพื่อให้เกิดการ ดำเนินงานตามกลยุทธ์ที่ได้สร้างไว้ เป็นการนำแผนไปสู่การดำเนินงาน ซึ่งโครงการในการบริหาร จัดการทรัพยากรธรรมชาติของชุมชน ที่ให้ชุมชนเข้าร่วมงานวิจัยครั้งนี้ ได้จัดทำ “โครงการ ยกกระดับผลผลิต และเพิ่มคุณภาพทางการเกษตรสู่มาตรฐานเกษตรอินทรีย์อาเซียน” เพื่อให้ บุคลากรในหน่วยงาน/ชุมชนรับรู้และเข้าใจเตรียมความพร้อมในการเข้าสู่ประชาคมอาเซียน ปี พ.ศ. 2560 และเพื่อส่งเสริมการเรียนรู้ พัฒนาทักษะ (ด้านภาษา ด้านสื่อเทคโนโลยี และสื่อ ประชาสัมพันธ์) ที่จำเป็นสำหรับการปฏิบัติงานของข้าราชการ รวมทั้งเพื่อสร้างเครือข่ายกับ ประชาชนในการขับเคลื่อนการเป็นประชาคมอาเซียน โดยโครงการดังกล่าวได้ผ่านการจัดทำ แผนงานและโครงการผ่านเทศบัญญัติขององค์กรชุมชน และได้รับงบประมาณสนับสนุนในการ ดำเนินงานในปีงบประมาณ 2560 ซึ่งโครงการวิจัยในระยะต่อไปจะได้ดำเนินการปฏิบัติการและ ติดตาม ประเมินผล เพื่อให้เกิดผลสัมบูรณ์ของกลยุทธ์การเพิ่มขีดความสามารถของกลุ่มเกษตรกร ในชุมชน ในกรอบประชาคมอาเซียน ซึ่งจะเริ่มต้นแบบให้กับชุมชนอื่นต่อไป

6.2 อภิปรายผลการวิจัย

การวิจัยเรื่อง “แผนกลยุทธ์การเพิ่มขีดความสามารถในการบริหารจัดการ ทรัพยากรธรรมชาติของชุมชน จังหวัดเชียงใหม่ ปีที่ 3” อาศัยแนวคิดกระบวนการวิเคราะห์ SWOT ของนันทิยา หุตานุกัฏฐและคณะ (2545) ในการวิเคราะห์ปัจจัยภายในและปัจจัยภายนอกจากวิธีการ เตรียมความพร้อมที่เกิดจากการเปิดอาเซียนในการบริหารจัดการทรัพยากรธรรมชาติของชุมชน จังหวัดเชียงใหม่ ซึ่งการวิจัยพบว่า จุดแข็งของการบริหารจัดการที่สำคัญ คือ การให้ความรู้ด้านการ ใช้ประโยชน์จากทรัพยากรดิน และน้ำ จุดอ่อน คือ ปัญหาความเสื่อมโทรมจากการใช้ ทรัพยากรธรรมชาติในชุมชน ด้านโอกาสชุมชนได้พิจารณาเลือก คือ จัดกิจกรรมส่งเสริมการดูแล สิ่งแวดล้อมและการอนุรักษ์ และด้านอุปสรรค คือ การแข่งขันด้านทรัพยากร และการใช้ทรัพยากร อย่างสิ้นเปลือง ทั้งนี้ การวิจัยได้นำเอาศักยภาพของชุมชน จังหวัดเชียงใหม่ ดังกล่าว มาสร้างเป็น

กลยุทธ์ในการเพิ่มขีดความสามารถของชุมชน โดยใช้แนวคิดของ จินตนา บุญบงการ และณัฐพันธ์ เจริญนันท์ (2546) ได้กลยุทธ์การเพิ่มขีดความสามารถของชุมชน 4 แบบ คือ (1) กลยุทธ์พลิกฟื้น คือ อปท. ส่งเสริมกิจกรรมในการดูแลสิ่งแวดล้อมและการอนุรักษ์เพื่อแก้ปัญหาความเสื่อมโทรมจากการใช้ทรัพยากรธรรมชาติในชุมชน เช่น การผลิตปุ๋ยอินทรีย์ที่ทำจากเศษของเหลือทางการเกษตร เพื่อลดต้นทุนการผลิต สอดคล้องกับงานวิจัยของวีระศักดิ์ สมยานะ (2549) ศึกษาประสิทธิภาพการดำเนินงานขององค์การบริหารส่วนจังหวัดเชียงใหม่ ปี 2549 โดยผลการศึกษากล่าวว่า องค์การควรจัดทำแผนการดำเนินงานให้ตรงกับวิสัยทัศน์ขององค์กร เพื่อจัดทำโครงการต่าง ๆ ให้สอดคล้องกับแผนงาน (2) กลยุทธ์ตัดทอน คือ อปท. ขอความร่วมมือจากประชาชนในการตระหนักถึงการใช้ทรัพยากรที่มีอยู่ให้เกิดประโยชน์สูงสุด (3) กลยุทธ์เชิงรุก คือ อปท. ออกกฎระเบียบการใช้ประโยชน์จากทรัพยากรธรรมชาติและอปท. ออกกฎระเบียบในการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ในชุมชน และ (4) กลยุทธ์การรักษาเสถียรภาพ คือ อปท. ออกกฎระเบียบเพื่อควบคุมการใช้ทรัพยากรธรรมชาติในชุมชน ซึ่งกลยุทธ์ดังกล่าวสอดคล้องกับงานวิจัยของ ชีวีวิสิฐ มุลงามกุล และคณะ (2556) ศึกษาเรื่องเตรียมความพร้อมในการพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบลในเขตภาคกลางสู่ประชาคมอาเซียน ผลการศึกษาพบว่าปัจจัยด้านงบประมาณและการจัดการมีอิทธิพลทางอ้อมต่อการเตรียมความพร้อม องค์การควรวางแผนการบริหารงานตามความเหมาะสมของพื้นที่ เน้นการบูรณาการการทำงานของหน่วยงานที่เกี่ยวข้องทุกภาคส่วน ให้มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับอาเซียน

การวิจัยครั้งนี้ได้ปรับแนวคิดของปกรณัม ปรียากร (2545) ซึ่งเดิมใช้วิธีการในการวางแผนกลยุทธ์ 10 ขั้นตอน ปรับให้เหมาะสมกับชุมชน จังหวัดเชียงใหม่ จำนวน 5 ขั้นตอน ได้แก่ (1) การประเมินสภาพแวดล้อมภายนอกและภายใน (2) ระบุประเด็นที่จะนำไปสู่การวางกลยุทธ์ เป็นการประมวล จุดแข็ง จุดอ่อน โอกาส และข้อจำกัดต่าง ๆ เข้าด้วยกัน หรือ การทำ SWOT matrix เพื่อพิจารณา ปัญหา ช่องว่าง และประเด็น ที่ควรที่จะกำหนดกลยุทธ์ทั้งในเชิงรับและเชิงรุก (3) การกำหนดกลยุทธ์ เป็นการจัดทำข้อเสนอในรูปแบบของทางเลือกต่าง ๆ ที่ควรที่จะดำเนินงาน ทั้งในส่วนของการประจำและงาน โครงการ การศึกษาและวิเคราะห์ความเป็นไปได้ การจัดสรรทรัพยากร และการจัดทำเอกสารแผน (4) วิธีการพัฒนาศักยภาพในการบริหารจัดการทรัพยากรธรรมชาติของชุมชน และ (5) ผลการพัฒนาศักยภาพความเข้มแข็งในการบริหารจัดการทรัพยากรธรรมชาติของชุมชน เป็นขั้นตอนท้ายสุดที่มีความสำคัญ เพราะในการประเมินผลจะนำข้อมูลไปใช้สำหรับการปรับกลยุทธ์และแผนต่อไป โดยได้รับงบประมาณสนับสนุนจากองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในการดำเนินงาน จนเกิดผลสัมฤทธิ์เชิงรูปธรรม

สอดคล้องกับแนวคิดของชัยสิทธิ์ เถลิงมีประเสริฐ (2546) และ John M. Bryson (1995) ซึ่งอธิบายว่าการบริหารเชิงกลยุทธ์ หมายถึง การดำเนินงานเพื่อให้บรรลุจุดมุ่งหมายหรือเป้าประสงค์ตามพันธกิจ (mission) หรือภารกิจขององค์กร โดยสร้างความสัมพันธ์ระหว่างองค์กรให้เหมาะสมกับสภาพแวดล้อม โดยเฉพาะผู้ที่ได้ผลประโยชน์จากองค์กร (stakeholders) ซึ่งในระยะต่อไปของการวิจัยเรื่องแผนกลยุทธ์การเพิ่มขีดความสามารถของกลุ่มธุรกิจชุมชนท้องถิ่น จังหวัดเชียงใหม่ต้องพัฒนาไปให้ถึงระดับปฏิบัติการ มีการติดตาม ประเมินผล เพื่อให้เกิดผลสัมฤทธิ์จนเป็นต้นแบบ (Best Practice) ให้กับชุมชนอื่นต่อไป

6.3 ข้อเสนอแนะ

การวิจัยครั้งนี้ทำให้ทราบถึงวิธีการเตรียมความพร้อมในการบริหารจัดการทรัพยากรธรรมชาติของชุมชน จังหวัดเชียงใหม่ ภายใต้กรอบประชาคมอาเซียน จนสามารถจัดทำเป็นกลยุทธ์การเพิ่มขีดความสามารถดังกล่าวได้อย่างชัดเจน ซึ่งหากในการบริหารจัดการทรัพยากรธรรมชาติของชุมชน นำไปปรับประยุกต์ใช้ตามบริบทของท้องถิ่น จะเกิดกระบวนการทำงานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นอย่างมีประสิทธิภาพและได้รับความร่วมมือจากทุกส่วนอย่างแท้จริง

ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยในครั้งต่อไป ควรนำนวัตกรรม และเทคโนโลยีเข้ามาช่วย ในการลดต้นทุนการผลิต รวมถึงการสร้างคุณค่า และมูลค่าให้กับผลิตภัณฑ์ทางการเกษตรของตำบล น้ำบ่อหลวง โดยการประสานความร่วมมือกับหน่วยงานภายนอก เช่น Smart farm ซึ่งทำให้ดินมีคุณภาพ และสิ่งแวดล้อมที่ดีขึ้น และการทำโดยการใช้ทรัพยากรที่มุ่งเน้นระบบอินทรีย์จนเป็นที่ยอมรับ และมีระบบการบริหารจัดการที่ดี เพื่อให้ชุมชนอื่น ๆ สนใจจนเกิดการขยายต้นแบบการเพิ่มขีดความสามารถของชุมชนสู่ 7 จังหวัดภาคเหนือตอนบน อันได้แก่ จังหวัดเชียงใหม่ จังหวัดเชียงราย จังหวัดลำพูน จังหวัดลำปาง จังหวัดแพร่ จังหวัดน่าน และ จังหวัดพะเยา